

Postoje české veřejnosti k zaměstnávání cizinců

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2008, v09-03</i>
Realizátor:	<i>CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>2. – 9. 3. 2008</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1139</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>OV.46, OV.49</i>
Zveřejněno dne:	<i>7. května 2009</i>
Zpracoval:	<i>Jan Červenka</i>

V rámci svého březnového šetření CVVM zkoumalo názory české veřejnosti na to, jak by se mělo přistupovat k zaměstnávání cizinců. Konkrétně šetření zjišťovalo obecný postoj občanů k zaměstnávání cizinců a dále i některé dílčí názory na tuto problematiku, na které se zaměřila baterie výroků, s nimiž respondenti vyjadřovali buď souhlas, nebo nesouhlas.

Tabulka 1: Zaměstnávání cizinců v ČR¹ (%)

	5/2003	3/2008	3/2009
rozhodně ano	5	11	7
spíše ano	40	57	48
spíše ne	35	21	28
rozhodně ne	9	4	8
neví	11	7	9

Pozn.: Procenta ve sloupci.

Pokud jde o obecný postoj veřejnosti k zaměstnávání cizinců (viz tabulku 1), zřetelně nadpoloviční většina občanů (55 %) to považuje za správné, zatímco o málo více než třetina (36 %) vyjadřuje opak. Oproti výzkumu z března loňského roku se podíl souhlasících o 13 procentních bodů propadl a naopak podíl nesouhlasících zaznamenal meziročně přírůstek o 11 procentních bodů. Oproti roku 2003 ovšem i navzdory tomuto pohybu opačným směrem stále zůstává

¹ Otázka: „Domníváte se, že je správné zaměstnávat cizince v ČR? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.“

patrný dosti významný posun ve prospěch souhlasného vyjádření k zaměstnávání cizinců, když tehdy byly oba podíly téměř vyrovnané s nepatrným převisem nesouhlasících.

Podrobnější analýza ukázala, že zaměstnávání cizinců má relativně vyšší podporu mezi absolventy vysokých škol, dotázanými s dobrou životní úrovní, vysoce kvalifikovanými odbornými či vedoucími pracovníky, lidmi řadícími se na pravolevé politické škále napravo od středu a voliči Strany zelených nebo ODS. Naopak nesouhlas se zaměstnáváním cizinců častěji zazníval od lidí vyučených bez maturity, nezaměstnaných, respondentů se špatnou životní úrovní, dotázaných hlásících se jednoznačně k levici, stoupců KSČM a nevoličů.

Tabulka 2: Souhlas/nesouhlas s výroky (%)

	5/2003	3/2008	3/2009
Při přijímání do práce je správné upřednostňovat cizince ze zemí EU oproti jiným cizincům.	29/54	37/49	41/45
Levná cizí pracovní síla ohrožuje současné zaměstnávání českých občanů.	83/12	66/28	78/17
Příliv cizího kapitálu zlepšuje situaci na našem trhu práce.	58/26	59/20	53/25
Cizinci by se měli zaměstnávat jen v profesích, o něž občané ČR nemají zájem.	63/28	62/30	66/26
Zaměstnávání cizinců by se mělo omezit v oblastech s vysokou nezaměstnaností.	81/12	69/20	78/14

Pozn.: Údaje v procentech, dopočet do 100 % ke každé dvojici

Respondenti se rovněž vyjadřovali k baterii výroků týkajících se působení cizinců na českém trhu práce (viz tabulku 2). Výsledky ukazují, že většina občanů se kloní k názoru, že cizí levná pracovní síla ohrožuje současné zaměstnávání českých občanů a že zaměstnávání cizinců by se mělo omezit v oblastech s vysokou nezaměstnaností. Obdobně převažuje i mínění, že cizinci by se měli zaměstnávat jen v profesích, o které čeští uchazeči o práci nemají zájem. Čeští občané se kromě toho spíše přiklánějí k názoru, že by při přijímání do práce neměli být upřednostňováni cizinci ze zemí EU před ostatními, i když oproti situaci z let 2003 i 2008 je převaha tohoto názoru nad opačným postojem mnohem menší, přičemž oba podíly souhlasu i nesouhlasu se v tomto případě již téměř vyrovnaly. Asi polovina Čechů souhlasí s tím, že příliv zahraničního kapitálu zlepšuje situaci na našem trhu práce, čtvrtina dotázaných v šetření uvedla opak. Oproti šetření z minulého roku vstřícnost české veřejnosti vůči zaměstnávání cizinců doznala zřetelný pokles, který se projevil zejména nárůstem souhlasu u výroků, že „levná cizí pracovní síla ohrožuje současné zaměstnávání českých občanů“ o 12 procentních bodů a že „zaměstnávání cizinců by se mělo omezit v oblastech s vysokou nezaměstnaností“ o 9 procentních bodů. O šest procentních bodů pak poklesl podíl souhlasících s tím, že „příliv cizího kapitálu zlepšuje situaci na našem trhu práce“. Jen malé zvýšení (shodně o 4 procentní body) pak bylo zaznamenáno u výroků, že „cizinci by se měli zaměstnávat jen v profesích, o něž občané ČR nemají zájem“ nebo že „při přijímání do práce je správné upřednostňovat cizince ze zemí EU oproti jiným cizincům“.